

Bài 12

CÔNG ƯỚC LIÊN HỢP QUỐC VỀ QUYỀN TRẺ EM

I – CÂU HỎI HƯỚNG DẪN HỌC TẬP

1. Các quyền của trẻ em theo Công ước Liên hợp quốc có thể chia thành mấy nhóm quyền ? Đó là những nhóm quyền nào ?

2. Em hãy kể một số quyền cụ thể trong các nhóm quyền của trẻ em.

3. Công ước Liên hợp quốc về quyền trẻ em có ý nghĩa như thế nào đối với sự phát triển của trẻ em và đối với tương lai của thế giới ?

4. Em hãy nhận xét việc thực hiện quyền và bổn phận của trẻ em ở bản thân và bạn bè.

II – BÀI TẬP

Bài tập 1

Theo em, việc làm nào dưới đây là tôn trọng và thực hiện quyền trẻ em ?

- A. Cho trẻ bỏ học đi làm để kiếm tiền.
- B. Làm theo mọi ý muốn của trẻ.
- C. Đưa con đi tiêm phòng dịch.
- D. Cha mẹ ưu tiên, chiều chuộng con trai hơn con gái.

Bài tập 2

Việc làm nào dưới đây là vi phạm quyền trẻ em ?

- A. Dạy nghề cho trẻ em có khó khăn.
- B. Cho trẻ em hút thuốc lá.
- C. Buộc trẻ em hư phải vào trường giáo dưỡng.
- D. Yêu cầu trẻ có khó khăn đến lớp học tình thương.

Bài tập 3

Những ý kiến dưới đây là đúng hay sai ?

Ý kiến	Đúng	Sai
A. Trẻ em có quyền được học tập, vui chơi giải trí, không phải làm gì.		
B. Cha mẹ có quyền ngăn cấm con chơi những trò chơi có hại.		
C. Cho con đi học hay không là quyền của cha mẹ.		
D. Khi con đến tuổi đi học cha mẹ mới làm khai sinh cho con là vi phạm quyền trẻ em.		
E. Trẻ em khuyết tật cũng được hưởng các quyền như những trẻ em bình thường khác.		

Bài tập 4

Bé Bông năm nay lên 6 tuổi. Mẹ đưa bé đến trường Tiểu học trong thôn để xin cho bé vào học, nhưng vì bé không có giấy khai sinh nên trường Tiểu học không nhận bé vào học.

Câu hỏi :

1/ Theo em, bé Bông đã không được hưởng những quyền gì của trẻ em ?

2/ Ai có lỗi trong trường hợp này ? Vì sao ?

Bài tập 5

Tí là một cậu bé mồ côi cha từ nhỏ. Cậu sống với mẹ và 3 đứa em trong một ngôi nhà lụp xụp ở khu phố lao động. Do hoàn cảnh khó khăn, cậu chỉ được học đến lớp 4. Năm cậu 14 tuổi, có người đàn ông đến xin nhận cậu

làm con nuôi, hứa với mẹ cậu sẽ chăm sóc, nuôi dưỡng cậu chu đáo và cho cậu đi học tiếp. Tin lời người đó, mẹ Tí đồng ý cho cậu làm con nuôi người ta mà không hỏi ý kiến cậu. Mặc dù không muốn xa mẹ và các em, nhưng Tí không muốn trái lời mẹ và theo người đàn ông đó về nhà. Nhưng sự thực người đàn ông ấy là kẻ bịp bợm, thấy Tí ngoan ngoãn, chăm chỉ nên vợ chồng ông ta nảy ra ý định xin cậu về làm con nuôi với mục đích tận dụng sức lao động của cậu. Ở nhà ông ta, Tí không được đối xử tử tế, không được đi học, phải làm tất cả việc nhà và trông nom việc bán hàng rất vất vả.

Câu hỏi :

- 1/ Vợ chồng người nhận nuôi Tí đã có những sai phạm gì ?
- 2/ Theo em, mẹ Tí có lỗi không ? Vì sao ?

Bài tập 6

Bố mẹ Mai li hôn khi Mai đang học lớp 3, Mai ở với mẹ. Thời gian đầu, bố Mai thường xuyên đến thăm Mai và gửi tiền để cùng mẹ nuôi Mai. Nhưng 2 năm sau, bố Mai đi lấy vợ khác và từ đó ít đến thăm Mai dần, cuối cùng ông không hề đến thăm con và cũng không gửi tiền để đóng góp nuôi Mai ăn học nữa. Mẹ Mai thì sức yếu, lương thấp, vì vậy Mai không có cuộc sống đầy đủ như các bạn cùng tuổi khác.

Câu hỏi :

- 1/ Mai đã bị thiệt thòi gì so với các bạn cùng tuổi ?
- 2/ Theo em, bố Mai cần phải có trách nhiệm gì đối với Mai ?

Bài tập 7

Lan sinh ra trong một gia đình nghèo, đông con nên năm 13 tuổi, em phải đi làm thuê cho một cửa hàng cơm ở phố huyện. Hằng ngày em phải làm rất nhiều công việc, từ nhóm lò, xách nước, dọn dẹp, rửa bát, bung bê, đến phục vụ các con bà chủ... Công việc thường kéo dài từ sáng sớm đến khuya, có những công việc nặng quá sức của em và còn thường bị chủ mắng nhiếc khi có điều gì không vừa ý. Lan không được đi học, không được tiếp xúc với các bạn cùng tuổi và những người khác nên rất buồn và tủi thân, chỉ muốn về quê sống với cha mẹ.

Câu hỏi :

- 1/ Trong tình huống trên, những quyền gì của trẻ em đã bị vi phạm ?
- 2/ Nếu là Lan thì em sẽ làm gì để thoát khỏi tình trạng trên ?
- 3/ Nếu chúng kiến sự việc đó, em sẽ làm gì để giúp Lan ?

Bài tập 8

Vợ chồng cô Tâm có 4 con, kinh tế gia đình khó khăn. Gần đây, chú La chồng cô lại bị đau cột sống phải nghỉ việc nên cuộc sống gia đình càng lâm vào cảnh túng thiếu. Trong lúc cô chú đang lúng túng chưa biết làm thế nào để bảo đảm cuộc sống gia đình thì có người khuyên cô chú tốt nhất là cho các con nghỉ học và cho Huệ, con gái lớn của cô chú năm nay 13 tuổi đi làm thuê cho một nhà hàng giải khát – karaoke để có tiền giúp đỡ cha mẹ.

Câu hỏi :

- 1/ Cách giải quyết như trên có phải là tốt nhất không ? Vì sao ?
- 2/ Theo em, gia đình cô Tâm có thể làm gì để cùng nhau vượt qua giai đoạn khó khăn về kinh tế ?

Bài tập 9

Đường vào trường Trung học cơ sở của xã Tâm sau những trận mưa lớn rất lầy lội, học sinh đến trường khó khăn, vất vả, nhiều khi không an toàn. Tâm và một số bạn bàn nhau làm đơn trình bày với xã, đề nghị xã giúp đỡ, sửa lại đường vào trường cho tốt hơn. Thấy thế, có người ngạc nhiên nói : “Trẻ con mà cũng đòi đề nghị ư ?”.

Câu hỏi :

Theo em, trong trường hợp này, học sinh có quyền được đề nghị với xã không ? Vì sao ?

Bài tập 10

Một nhóm bạn đang tranh luận với nhau. Có ý kiến cho rằng làm theo Công ước Liên hợp quốc về quyền trẻ em thì cha mẹ không còn vai trò và quyền gì, vì trẻ em có quyền nói và làm theo ý chúng.

Câu hỏi :

Theo em, ý kiến đó có đúng không ? Vì sao ?

III – TRUYỆN ĐỌC

VÀO TÙ VÌ NGƯỢC ĐÃI TRẺ EM

Bà Thành đi làm đồng về thì phát hiện thấy vườn nhà bị mất 2 cây mía. Lân la dò xét, bà Thành nghi cho cháu Tuấn (13 tuổi) và cháu Lưu (14 tuổi) ở cùng xóm đến chặt trộm. Sáng hôm sau, bà sai con ra đường để thấy Lưu đi học ngang qua thì bắt lại, riêng bà đích thân ra ngã ba làng để đón Tuấn. Thấy Tuấn đạp xe ngang qua, bà Thành chặn lại :

– Thằng Tuấn ! Sao hôm qua chúng mày ăn trộm mía nhà tao ?

Bị hỏi đột ngột, Tuấn ngơ ngác trả lời :

– Cháu có biết mía của bác ở đâu mà ăn trộm ạ ?

Nghe Tuấn nói thế nhưng bà Thành vẫn một tay giằng lấy ghi đồng xe đạp, còn tay kia thì cầm tóc Tuấn lôi đi. Tuấn mếu máo xin bà Thành thả ra để kịp giờ tới lớp, nhưng bà Thành cứ nhất quyết lôi Tuấn về nhà. Sau khi ấn Tuấn ngồi lên ghế, bà Thành lấy một dây cao su dài trói quặt hai tay Tuấn ra phía sau. Hai chân Tuấn thông xuống được trói chặt vào 2 chân ghế. Xong việc, bà Thành khoá cửa lại rồi bỏ đi.

Anh Liệu, xóm phó đề nghị bà Thành mở cửa ra để giải quyết vụ việc, nhưng bà Thành bảo : "Thằng Tuấn ăn trộm mía của nhà tôi nhưng vẫn cãi. Vậy tôi phải chờ thằng Lưu đi học về chứng nhận rồi mới giải quyết". Đại diện chính quyền xã yêu cầu bà Thành phải mở cửa và cởi trói ngay cho cháu Tuấn, nhưng bà Thành vẫn cương quyết : "Tôi không thả, các ông muốn làm gì tôi thì cứ làm đi". Trước thái độ thách thức ngang ngược ấy, Công an xã đã trình báo khẩn với Công an huyện và biên bản phạm pháp bắt giam trẻ em đã được lập. Mãi tới lúc này cháu Tuấn mới được Công an cho người vào cởi trói. Tuy vậy, cổ chân và cổ tay cháu đã bị bầm tím do dây cao su của bà Thành xiết chặt.

Tại phiên toà, bà Thành bị tuyên phạt 6 tháng tù giam. Quyết định của Toà án đã được đông đảo nhân dân hoan nghênh. Đây là bài học cho những kẻ ngược đãi trẻ em, xem thường pháp luật.

(Theo **Hồ Quang**, Tạp chí *Vì trẻ thơ* số 122, tháng 3/2001)

Câu hỏi :

- 1/ Bà Thành đã có hành vi như thế nào đối với Tuấn và đã vi phạm quyền gì của trẻ em ?
- 2/ Bà Thành đã bị pháp luật xử lí như thế nào ?